

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Протокол Загальних зборів учасників
Товариства з обмеженою відповідальністю
«ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ АКТИВІТІС»
№ 25-03-2025 від 25 березня 2025 року**

**СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФІНАНСОВА
КОМПАНІЯ АКТИВІТІС»
(нова редакція)**

Київ – 2025

Зміст

1.	Загальні положення	3
2.	Основні цілі, завдання і принципи управління ризиками.....	4
3.	Класифікація та види ризику, що притаманні діяльності Товариства	11
4.	Підходи та принципи складання Декларації схильності до ризиків.....	14
5.	Система лімітів та обмежень	15
6.	Порядок організації системи управління ризиками	16
7.	Організаційна структура системи управління ризиками	19
8.	Культура управління ризиками	20
9.	Звітність про ризики.....	21
10.	Загальні складові управління окремими ризиками в Товаристві.....	23
11.	Заключні положення	28

1. Загальні положення

1.1. Стратегія управління ризиками (далі – «Стратегія») є частиною загальної системи управління ТОВ «ФК АКТИВІТИС» (далі – «Товариство») і визначає основні цілі, базові принципи системи управління ризиками, які виникають за всіма напрямками діяльності Товариства на всіх її організаційних рівнях, порядок організації процесу управління ризиками, порядок звітування щодо ризиків, розподіл функцій, пов'язаних з управлінням ризиками, між Загальними зборами учасників Товариства (далі – «Загальні збори учасників»), Дирекцією, колегіальними органами і підрозділами Товариства, що здійснюють функції з управління ризиками та функції щодо прийняття ризиків, і встановлює мінімальні вимоги щодо організації в Товаристві комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками.

1.2. Стратегія управління ризиками спрямована на:

– забезпечення сталого розвитку Товариства в межах реалізації плану розвитку Товариства;

– забезпечення і захист інтересів учасників (засновників), кредиторів, клієнтів та інших осіб, зацікавлених в стійкій роботі Товариства;

– посилення конкурентних переваг Товариства внаслідок здійснення стратегічного планування з урахуванням рівня ризиків, що приймаються, підвищення ефективності управління ризиками та збільшення ринкової вартості Товариства, збереження надійності Товариства при розширенні продуктового ряду;

– зростання довіри інвесторів за рахунок створення прозорої системи управління ризиками;

– розвиток інфраструктури ризик-менеджменту, впровадження сучасних методів і засобів управління ризиками шляхом застосування кращого міжнародного досвіду в управлінні ризиками.

1.3. Під час розроблення стратегії управління ризиками враховано:

– Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 року;

– Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 року;

– Закону України «Про Національний банк України»;

– Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» № 1953-IX від 14 грудня 2021 року;

– Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 року;

– Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 06 грудня 2019 року;

- Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-ХІV від 16 липня 1999 року;
- Постанова Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року № 199 "Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг";
- Постанова Правління Національного банку України від 25 грудня 2023 року № 183 "Про затвердження Положення про застосування Національним банком України коригувальних заходів, заходів раннього втручання, заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг";
- Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2020 року № 106;
- Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2020 року № 107;
- Постанова Правління Національного банку України від 21 грудня 2023 року № 176 "Про затвердження Положення про взаємодію фінансових компаній та кредитних спілок з Національним банком України щодо Кредитного реєстру Національного банку України";
- Положення про вимоги до системи корпоративного управління та системи внутрішнього контролю фінансової компанії, затверджене Постановою правління НБУ від 27.12.2024 року № 185;
- План розвитку Товариства;
- Статут Товариства;
- інші законодавчі акти України та нормативно-правові акти Національного банку України, інші внутрішні нормативні документи.

1.4. Ієрархія внутрішніх документів Товариства щодо управління ризиками наведена в Додатку 1.

1.5. Загальні збори щорічно переглядають та затверджують Стратегію управління ризиками у відповідності до плану розвитку Товариства, бізнес-моделі Товариства та ризиків, які Товариство спроможне утримувати для досягнення бізнес-цілей.

2. Основні цілі, завдання і принципи управління ризиками.

2.1. Ризик – це імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання доходів, або невиконання стороною договірних зобов'язань унаслідок впливу негативних внутрішніх та зовнішніх факторів.

2.2. Під управлінням ризиками розуміється комплекс заходів, що забезпечують виявлення, оцінку, агрегування всіх суттєвих ризиків, моніторинг, обмеження і контроль обсягів прийнятих ризиків, планування рівня ризиків, реалізацію заходів щодо пом'якшення

рівня ризику для підтримки прийнятих обсягів ризиків в межах встановлених зовнішніх і внутрішніх обмежень в рамках реалізації плану розвитку.

2.3. Профіль ризику Товариства – результат оцінки рівня ризиків Товариства на певну дату до врахування заходів для мінімізації ризиків, а також з урахуванням таких заходів, у розрізі кожного з видів ризику та в агрегованому вигляді.

2.4. Під достатністю капіталу розуміється достатність наявного в розпорядженні (доступного) капіталу для покриття прийнятих і потенційних ризиків. Для кожного ризику встановлюється, чи буде капітал достатнім на його покриття чи ні. Показник достатності капіталу розраховується як відношення доступного капіталу до сукупного обсягу прийнятих і потенційних ризиків.

2.5. Товариство виділяє такі **основні цілі** управління ризиками:

- забезпечення підтримання прийнятного рівня ризиків в рамках затвердженого ризик-апетиту (тобто допустимого рівня ризику за суттєвими видами ризиків щодо яких Товариством прийнято рішення про доцільність/необхідність їх утримання з метою досягнення її стратегічних цілей та виконання бізнес-плану) та інших встановлених лімітів і обмежень;
 - забезпечення достатності капіталу для покриття суттєвих ризиків;
 - забезпечення фінансової стійкості Товариства та його розвитку в рамках плану розвитку Товариства та визначеної бізнес-моделі;
 - мінімізація можливих фінансових втрат від впливу ризиків, що приймаються Товариством в рамках затвердженого апетиту до ризику;
 - забезпечення ефективного розподілу ресурсів для оптимізації співвідношення ризику і прибутковості Товариства;
 - забезпечення безперервності діяльності та планування оптимального управління Товариством з урахуванням можливих стресових умов;
 - підвищення ефективності управління капіталом та підвищення вартості власного капіталу Товариства;
 - збереження стійкості Товариства при розширенні продуктового ряду та впровадженні нових продуктів, унаслідок адекватної оцінки і управління ризиками, що приймаються;
 - забезпечення досягнення операційних, інформаційних та комплаєнс-цілей Товариства, визначених у плані розвитку Товариства та бізнес-моделі;
 - підтримання на високому рівні репутації Товариства, що сприяє його подальшому розвитку;
- підвищення рівня довіри інвесторів за рахунок створення прозорої системи управління ризиками.

2.6. Основними завданнями системи управління ризиками є:

- 1) ідентифікація ризиків;

- 2) оцінка, агрегування і прогнозування рівня ризиків;
- 3) встановлення лімітів та обмежень ризиків;
- 4) моніторинг і контроль за обсягами прийнятого ризику, реалізація заходів щодо утримання рівня ризиків в межах встановлених зовнішніх і внутрішніх обмежень;
- 5) дотримання встановлених НБУ значень пруденційних нормативів та інших вимог нормативно-правових актів НБУ;
- 6) оцінка достатності доступних фінансових ресурсів для покриття суттєвих ризиків, для яких визначаються вимоги до капіталу з урахуванням можливих стресових ситуацій;
- 7) розробка превентивних і коригуючих дій з підтримки достатності капіталу і запобігання або зниження втрат Товариства в разі настання стресових умов;
- 8) здійснення стратегічного планування з урахуванням рівня прийнятого ризику;
- 9) забезпечення обміном інформацією щодо управління суттєвими видами ризиків між окремими структурними підрозділами Товариства для ефективної взаємодії (співпраці) на всіх організаційних рівнях;
- 10) забезпечення єдиного розуміння ризиків;
- 11) розвиток та впровадження культури управління ризиками і компетенцій з управління ризиками з урахуванням кращих світових практик.

2.7. Для створення комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками, Товариство дотримується таких загальних принципів:

2.7.1. Принцип ефективності та своєчасності.

Забезпечення об'єктивної оцінки розміру ризиків Товариства та повноти заходів щодо управління ризиками з оптимальним використанням фінансових ресурсів, персоналу та інформаційних систем щодо управління ризиками Товариства, а також забезпечення своєчасного (на ранній стадії) виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення всіх суттєвих видів ризиків, визначених Товариством, на всіх організаційних рівнях.

2.7.2. Принцип пропорційності.

Відповідність системи управління ризиками бізнес-моделі Товариства, системній важливості Товариства, а також рівню складності операцій, що здійснюються Товариством.

2.7.3. Принцип усебічності та комплексності.

Система управління ризиками охоплює всі види діяльності Товариства на всіх організаційних рівнях та в усіх її структурних підрозділах, а також враховує оцінку взаємного впливу ризиків.

2.7.4. Принцип поінформованості про ризик.

Обізнаність працівників Товариства щодо дотримання норм законодавства з питань управління ризиками, відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство, культури управління ризиками, ураховуючи Кодекс корпоративного управління ТОВ «ФК АКТИВІТІС».

Процес управління ризиками стосується кожного співробітника Товариства. Прийняття рішення про проведення будь-якої операції проводиться тільки після всебічного аналізу ризиків, що виникають в результаті такої операції. Співробітники Товариства, що здійснюють схильні до ризиків операції, є обізнаними про ризик операцій та здійснюють ідентифікацію, аналіз та оцінку ризиків перед здійсненням операцій.

2.7.5. Принцип прийнятного співвідношення дохідності та ризиків.

Відмова від проведення будь-якої операції незалежно від суми потенційного доходу, якщо вона супроводжується неприйнятним рівнем ризику. З метою забезпечення ефективного розподілу ресурсів для оптимізації співвідношення ризику і прибутковості Товариство визначило у Декларації схильності до ризиків ризик-апетит до суттєвих видів ризиків.

Основними з підходів щодо визначення прийнятного співвідношення дохідності та ризиків є:

- формування Стратегії розвитку і бізнес-плану Товариства керуючись рівнем дохідності, встановленим учасниками Товариства;
- використання на рівні Декларації «двосторонніх» лімітів за окремими¹ показниками ризик-апетиту, що визначають як максимальний, так і мінімальний ризик, що може/має бути прийнятий з метою отримання достатніх доходів для забезпечення прийнятного співвідношення дохідності та ризиків;
- встановлення ризик-правил, лімітів, обмежень, показників щодо концентрації (диверсифікації) активів, які б дозволили забезпечити виконання бізнес-плану Товариства;
- використання власної системи визначення внутрішнього кредитного рейтингу боржника Товариства, сформованої шляхом використання математичного, статистичного, економетричного чи експертного моделювання, у т.ч. із можливим залученням аутсорсерів;
- аналіз впливу операції, яка планується, на значення тригерів (показників, ковенант), визначених внутрішніми нормативними документами щодо рівня дохідності, ліквідності, диверсифікації та ризиковості, із співставленням отриманих значень з нормативними, які встановлені Загальними зборами в Декларації, політиках управління ризиками та Дирекцією – в інших нормативних документах Товариства.

2.7.6. Принцип залучення вищого керівництва та колегіальних органів Товариства до управління ризиками.

Загальні збори несуть повну відповідальність за створення комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками, на які наражається Товариство у своїй діяльності.

Дирекція забезпечує виконання завдань, рішень Загальних зборів учасників щодо впровадження системи управління ризиками, уключаючи стратегію та політики управління ризиками, культуру управління ризиками, процедури, методи та інші заходи ефективного управління ризиками. Дирекція визнає та виконує вимоги щодо незалежного виконання обов'язків підрозділами ризик-менеджменту та служби комплаєнсу і не втручається у виконання ними своїх обов'язків.

Дирекція для реалізації своїх завдань щодо управління ризиками виконує, зокрема, такі функції:

¹ показниками, що характеризують фінансові ризики та достатність капіталу

1) забезпечує підготовку та надання Загальним зборам учасників пропозицій щодо необхідності внесення змін до стратегії та політики управління ризиками;

2) забезпечує контроль за доведенням до відома відповідних структурних підрозділів і працівників Товариства інформації про внесені зміни до стратегії та політики управління ризиками, інших внутрішніх нормативних документів з питань управління ризиками;

3) забезпечує адміністративну підтримку виконання головним ризик-менеджером (CRO), головним комплаєнс-менеджером (CCO), підрозділами ризик-менеджменту та службою комплаєнсу покладених на них функцій (забезпечує організацію їх робочого процесу, видає розпорядчі документи для реалізації рішень Загальних зборів учасників).

Загальні збори учасників, Дирекція Товариства в межах своїх повноважень затверджують, беруть участь у розробці внутрішніх документів з питань управління ризиками, встановлюють ліміти і обмеження, на регулярній основі розглядають інформацію про рівень прийнятих ризиків і достатності капіталу, а також факти порушень встановлених процедур управління ризиками, лімітів та обмежень, приймають інші рішення з питань управління ризиками і капіталом.

2.7.7. Принцип забезпечення системи внутрішнього контролю за ризиками та управління діяльністю з урахуванням прийнятого рівня ризику.

Дирекція Товариства на регулярній основі отримує інформацію про рівень прийнятих Товариством ризиків і фактах порушень встановлених процедур управління ризиками, лімітів та обмежень для подальшого прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень з метою забезпечення діяльності Товариства в межах прийнятного рівня ризику. У Товаристві запроваджена система внутрішнього контролю, що дозволяє здійснювати ефективний контроль за функціонуванням системи управління ризиками.

2.7.8. Принцип обмеження прийнятих ризиків за допомогою встановлення обмежень та лімітів.

У Товаристві діє багаторівнева система лімітів та обмежень, що дозволяє забезпечити прийнятний рівень ризиків:

- апетит до ризику;
- ліміти за видами суттєвих ризиків;
- ліміти за обсягом здійснюваних операцій з одним контрагентом, групою контрагентів, пов'язаних певними ознаками, за обсягом операцій, здійснюваних з фінансовими інструментами і т. і.;
- інші обмеження ризику, необхідні для ефективного управління суттєвими ризиками.

2.7.9. Принцип структурованості та розподілу функцій, повноважень, відповідальності у відповідності до моделі трьох ліній захисту.

Система управління ризиками Товариства ґрунтується на чіткому розподілі функцій, обов'язків, повноважень, та відповідальності згідно з таким розподілом між усіма структурними підрозділами Товариства та працівниками із застосуванням моделі трьох ліній захисту. З метою управління рівнем ризиків в рамках встановлених обмежень, їх незалежної

оцінки і контролю, в Товаристві запроваджений такий розподіл функцій і повноважень між лініями захисту:

Перша лінія захисту – бізнес-підрозділи, які відповідають за виявлення та оцінювання ризиків, ужиття управлінських заходів, здійснення поточного управління ризиками, звітування.

Мета першої лінії захисту – управління рівнем ризику в рамках встановлених обмежень. Бізнес-підрозділи мають на меті дотримуватись оптимального поєднання доходності та ризику, слідувати поставленим цілям з розвитку, здійснювати моніторинг рішень з прийняття ризику, враховувати профілі ризиків клієнтів при здійсненні операцій, впроваджувати і управляти бізнес-процесами та інструментами, брати участь у процесах ідентифікації та оцінки ризиків, дотримуватись вимог внутрішніх нормативних документів, в тому числі в частині управління ризиками.

Друга лінія захисту – головний ризик-менеджер (CRO) та відділ з управління ризиками, головний комплаєнс-менеджер (CCO) та служба комплаєнсу, які є незалежними від підрозділів інших ліній захисту та підпорядковані Загальним зборам, відповідальний працівник за проведення фінансового моніторингу в Товаристві та відділ фінансового моніторингу, які є незалежними від підрозділів інших ліній захисту та підпорядковані Генеральному директору Товариства.

Мета другої лінії захисту – незалежна оцінка і контроль ризиків. Підрозділи, що віднесені до другої лінії захисту, упроваджують та постійно розвивають систему управління ризиками та її принципи, приймають участь в розробці лімітів та обмежень, проводять моніторинг та контроль рівня (профілю) ризиків і готують звітність щодо ризиків, перевіряють відповідність рівня ризиків до затвердженого в Товаристві апетиту ризиків та інших обмежень і показників, консультують, здійснюють навчання з питань системи управління ризиками, моделюють і здійснюють агрегування загального профілю ризиків.

Відділ з управління ризиками та служба комплаєнсу відповідають за якість виконання заходів із моніторингу системи внутрішнього контролю (за винятком оцінки ефективності системи внутрішнього контролю).

Третя лінія захисту – внутрішній аудит Товариства, який перевіряє та оцінює ефективність функціонування системи управління ризиками, здійснює оцінку ефективності системи внутрішнього контролю Товариства в цілому, зокрема здійснює оцінку ефективності системи управління операційним ризиком підрозділами першого та другого рівнів захисту, уключаючи оцінку ефективності системи внутрішнього контролю.

Мета третьої лінії захисту – незалежна оцінка ефективності, комплексності та адекватності системи управління ризиками, оцінки ефективності системи внутрішнього контролю. Внутрішній аудит здійснює незалежну оцінку відповідності процесів управління ризиками встановленим стандартам та чинному законодавству.

Перевірка фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності Товариства здійснюється зовнішнім аудитом відповідно до законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів НБУ, норм і стандартів аудиту, затверджених згідно з міжнародними стандартами аудиту та етики.

2.7.10. Принцип розмежування обов'язків та незалежності підрозділів другої лінії захисту.

Незалежність другої лінії захисту Товариства, у межах визначених повноважень, забезпечується шляхом:

- звітування та підпорядкування безпосередньо Загальним зборам учасників;
- надання підрозділам другої лінії захисту прямої та необмеженої можливості обговорення питань щодо ризиків безпосередньо з Загальними зборами учасників без необхідності (обов'язку) інформування про це членів Дирекції;
- організаційного та функціонального відокремлення підрозділів другої лінії захисту від підрозділів першої та третьої ліній захисту;
- свободи від обставин, що становлять загрозу для неупередженого виконання підрозділами своїх функцій;
- забезпечення достатньої чисельності працівників підрозділів другої лінії захисту і рівня їх кваліфікації для досягнення цілей і завдань, поставлених перед ними;
- урахування в бюджеті Товариства достатнього розміру фінансового забезпечення підрозділів другої лінії захисту. Винагорода працівників підрозділів другої лінії захисту не залежить від результатів роботи бізнес-підрозділів, які є об'єктом контролю, та комплектування підрозділів здійснюється кваліфікованими працівниками відповідного профілю. Оцінка ефективності роботи працівників підрозділів ґрунтується на досягненні їх цілей таким чином, щоб не обмежувати їх незалежність;
- гарантування доступу підрозділів другої лінії захисту до інформації, необхідної для їх ефективної роботи. Керівники та персонал Товариства мають сприяти в наданні такої інформації;
- недопущення працівників підрозділів другої лінії захисту до здійснення функцій контролю за тією діяльністю, за яку вони раніше безпосередньо несли відповідальність або стосовно якої раніше ухвалювали рішення з метою запобігання конфлікту інтересів.

2.7.11. Принцип поєднання централізованого та децентралізованого підходів до управління ризиками.

У Товаристві поєднуються централізований і децентралізований підходи управління ризиками. Уповноважені колегіальні органи Товариства визначають вимоги, обмеження, ліміти, методологію в частині управління ризиками для структурних підрозділів Товариства, які здійснюють управління ризиками в межах встановлених для них повноважень.

2.7.12. Принцип конфіденційності та прозорості.

Товариство забезпечує обмеження доступу до інформації, яка має бути захищеною від несанкціонованого ознайомлення, та оприлюднює інформацію щодо системи управління ризиками та профілю ризиків.

2.7.13. Принцип використання інформаційних технологій.

Процес управління ризиками базується на основі використання сучасних інформаційних технологій. У Товаристві застосовуються інформаційні системи щодо управління ризиками (як сукупність технічних засобів, методів і процедур), що забезпечують реєстрацію, зберігання, оброблення, моніторинг і своєчасне формування достовірної інформації для звітування (інформування), аналізу та прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо управління ризиками.

2.7.14. Принцип постійного вдосконалення систем управління ризиками, зокрема, шляхом навчання та підвищення кваліфікації працівників другої лінії захисту.

Товариство постійно вдосконалює всі елементи управління ризиками, включаючи вдосконалення методів управління ризиками, поліпшення процедур, технологій та інформаційних систем з урахуванням поставлених стратегічних завдань, змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі, а також нововведень в міжнародній практиці.

Товариство, зокрема, акцентує увагу на постійному навчанні та підвищенні кваліфікації усіх працівників другої лінії захисту шляхом самоосвіти працівників, участі у навчальних заходах, доведення та запровадження внутрішніх нормативних документів Товариства.

2.7.15. Принцип впровадження культури управління ризиками у Товаристві.

В Товаристві на постійній основі здійснюються заходи щодо розвитку культури управління ризиками, основними завданнями якої є:

- отримання працівниками Товариства знань і навичок у сфері управління ризиками;
- правильне використання керівниками і співробітниками інструментів управління ризиками;

формування у працівників навичок правильного і своєчасного застосування інструментів управління ризиками.

3. Класифікація та види ризику, що притаманні діяльності Товариства

3.1. Товариство визначає такі види ризиків, що притаманні його діяльності та їх класифікацію:

Фінансові ризики - ризики які можна виміряти:

- 1) кредитний ризик;
- 2) ризик ліквідності;
- 3) процентний ризик;

Нефінансові ризики - ризики які не піддаються кількісній оцінці:

- 4) операційний ризик (в т.ч. ризик ІСТ та ризик інформаційної безпеки);
- 5) комплаєнс-ризик;
- 6) ризик у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – ПВК/ФТ);
- 7) екологічні та соціальні ризики.

3.2. Під даними видами ризиків розуміють (визначення):

- **Кредитний ризик** – вірогідність виникнення збитків або додаткових втрат, чи недоотримання запланованих доходів внаслідок невиконання боржником/контрагентом взятих на себе зобов'язань згідно умов договору.

- **Ризик ліквідності** – вірогідність виникнення збитків або додаткових втрат, чи недоотримання запланованих доходів внаслідок неспроможності Товариства забезпечити фінансування росту активів та/або виконання своїх зобов'язань в належні строки.

- **Процентний ризик** – вірогідність виникнення збитків або додаткових втрат, чи недоотримання запланованих доходів внаслідок впливу несприятливих змін процентних ставок. Процентний ризик впливає на економічну вартість капіталу Товариства і чистий процентний дохід Товариства.

- **Операційний ризик** - вірогідність виникнення збитків або додаткових втрат, чи недоотримання запланованих доходів внаслідок недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів, навмисних чи ненавмисних дій працівників Товариства чи інших осіб, збоїв у роботі інформаційних систем Товариства або внаслідок впливу зовнішніх факторів. Операційний ризик включає юридичний ризик, але при цьому повинен виключати ризик репутації та стратегічний ризик.

Складові операційного ризику:

- **Юридичний ризик** (складова операційного ризику) – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок неочікуваного застосування норм законодавства через можливість їх неоднозначного тлумачення або унаслідок визнання недійсними умов договору у зв'язку з їх невідповідністю вимогам законодавства України.

- **Ризик інформаційно-комунікаційних технологій (ризик ІСТ)** (складова операційного ризику) - імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок несправності або невідповідності інформаційно-комунікаційних технологій бізнес-потребам Товариства, що може призвести до порушення їх сталого функціонування, або недоліків в організації управління такими технологіями.

- **Ризик інформаційної безпеки** (складова операційного ризику) - імовірність виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок порушення конфіденційності, цілісності, доступності даних в інформаційних системах Товариства, недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів або настання зовнішніх подій, уключаючи кібератаки або неадекватну фізичну безпеку. Ризик інформаційної безпеки включає кіберризик (ризик виникнення збитків та/або додаткових втрат унаслідок реалізації кіберзагроз).

- **Комплаєнс-ризик** - імовірність виникнення збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів або втрати репутації внаслідок невиконання Товариством вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції, правил корпоративної етики, виникнення конфлікту інтересів, а також внутрішніх документів.

- **Ризик у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ПВК/ФТ)** - імовірність виникнення збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів або втрати репутації внаслідок невиконання

Товариством вимог законодавства, що призвели до використання фінансових послуг для відмивання незаконних доходів.

- **Екологічний ризик** - ймовірність виникнення збитків, додаткових втрат, або недоотримання доходів унаслідок забруднення довкілля, а також створення небезпеки для біорізноманіття.

- **Соціальний ризик** - ймовірність виникнення збитків, додаткових втрат, або недоотримання доходів унаслідок виникнення небезпеки для здоров'я та безпеки людей, негативного впливу на місцеві спільноти, культурну та археологічну спадщину.

3.3. Види операцій та категорії клієнтів, які генерують ці ризики, наведено в Додатку 2.

3.4. Процеси та інструменти щодо виявлення, вимірювання (оцінки) нових ризиків

3.4.1. Товариство застосовує системний підхід до виявлення нових ризиків, для забезпечення стійкості та ефективності діяльності Товариства.

3.4.2. Порядок виявлення та пом'якшення нових ризиків:

- Аналіз внутрішніх та зовнішніх факторів, що можуть створювати ризики.
- Ідентифікація нових ризиків у процесі запуску нових продуктів, змін у законодавстві чи ринкових умовах.
- Виявлення операційних ризиків через аудит та аналіз помилок у процесах.
- Оцінка можливих наслідків та розробка сценаріїв пом'якшення.
- Розробка та впровадження заходів з управління ризиками (хеджування, страхування, зміна процедур).
- Постійний контроль і перегляд ефективності заходів.

З метою виявлення нових ризиків, Товариство використовує наступні інструменти:

- SWOT-аналіз – визначення сильних та слабких сторін, можливостей і загроз.
- Аналіз сценаріїв (What-if Analysis) – моделювання можливих негативних ситуацій.
- Індикатори раннього попередження (EWI – Early Warning Indicators) – контроль фінансових, операційних і ринкових показників.
- Регламентовані процедури аналізу ризиків при прийнятті рішень – включення оцінки ризиків до бізнес-процесів.

3.4.3. Новий ризик визначається суттєвим, у разі якщо він має, або може мати значний вплив на достатність капіталу (Risk Capacity) та фінансову стійкість Товариства. Вплив може бути нефінансовим, наприклад таким, що може спричинити репутаційний збиток для Товариства, або критику зі сторони Регулятора, або фінансовим, або нефінансовим і фінансовим одночасно, наприклад, можливий збій інформаційних систем може мати фінансові та/або репутаційні наслідки. Для оцінки суттєвості фінансових наслідків визначено мінімальний поріг «суттєвості» у розмірі 0,5% від Власного капіталу Товариства, однак це не

має перешкоджати ідентифікації інших ризиків, які мають фінансові наслідки нижче зазначеного порогу.

3.4.4. Усі суттєві види ризиків відображаються у Декларації схильності до ризиків.

4. Підходи та принципи складання Декларації схильності до ризиків

4.1. Декларація схильності до ризиків (RAS - Risk Appetite Statement) визначає сукупну величину ризик-апетиту, види ризиків, які Товариство має приймати або уникати з метою досягнення бізнес-цілей, та рівень ризик-апетиту щодо кожного з них (індивідуальний рівень).

4.2. Товариство при складанні Декларації схильності до ризиків керується такими загальними принципами:

4.2.1. Декларація схильності до ризиків стосується всіх підрозділів Товариства, діяльність яких є схильною до визначених суттєвих видів ризиків, та всіх рівнів управління Товариством, всіх ліній захисту;

4.2.2. загальний рівень ризик-апетиту формується: підходом «зверху вниз» – виходячи з загальних бізнес-цілей і стратегії Товариства; підходом «від низу до гори» – виходячи з детального розуміння бізнес-підрозділами та підрозділами підтримки Товариства схильності до ризиків при здійсненні конкретних операцій, та з метою, щоб Загальні збори учасників і Дирекція знали і усвідомлювали та своєчасно реагували на інформацію, організовували та контролювали роботу Товариства; «горизонтальним» підходом – щоб інформація, якою володіє один підрозділ Товариства, надавалась іншому підрозділу, якому вона необхідна для виконання своїх функцій;

4.2.3. у визначенні рівня та показників ризик-апетиту приймають участь Загальні збори учасників, Дирекція, CRO, відділ управління ризиками, CCO, служба комплаєнсу, інші колегіальні органи Товариства, залучаються керівники бізнес-підрозділів та підрозділів підтримки Товариства. Рівень ризик-апетиту та його показники затверджуються Загальними зборами учасників;

4.2.4. загальний рівень ризик-апетиту має відповідати бізнес-моделі Товариства, при цьому, Товариство залишає за собою право не включати ризик ліквідності до сукупного рівня ризик-апетиту;

4.2.5. Декларація схильності до ризиків є захистом від прийняття Товариством надмірно високого рівня ризиків;

4.2.6. Декларація схильності до ризиків вбудовує ризик-апетит у процес прийняття управлінських рішень та культури управління ризиками Товариства;

4.2.7. ризик-менеджмент є інструментом прийняття рішень, здійснення діяльності та досягнення цілей Товариства;

4.2.8. Декларація схильності до ризиків відповідає діючим бізнес-процесам Товариства і умовам ринку;

4.2.9. Декларація схильності до ризиків є легкою для її розуміння та моніторингу дотримання.

5. Система лімітів та обмежень

5.1. Товариство використовує багаторівневу систему лімітів та обмежень, що дозволяє забезпечити контроль прийнятної величини ризиків, на які наражається Товариство протягом своєї діяльності:

- допустимий рівень ризику;
- показники ризик-апетиту за видами суттєвих ризиків;
- ліміти для управління джерелами концентрації ризиків;
- ліміти за галузями кредитування;
- ліміти за строками кредитування;
- ліміти на прийняття рішень, що затверджені ЗЗУ Товариства;
- ліміти за обсягом здійснюваних операцій з одним контрагентом/групою контрагентів;
- ліміти для контролю ризику ліквідності.
- інші.

5.2. Дирекція Товариства на регулярній основі отримує інформацію про рівень прийнятих Товариством ризиків і фактах порушень встановлених процедур управління ризиками, лімітів та обмежень. У Товаристві запроваджена система внутрішнього контролю, що дозволяє здійснювати ефективний контроль за функціонуванням системи управління ризиками.

5.3. Рішення Товариства щодо управління ризиками можуть передбачати, зокрема, прийняття ризику (тобто утримання ризику на рівні, що перебуває в межах визначеної Товариством схильності до ризиків (ризик-апетиту) та не створює загрози для акціонерів Товариства та фінансової стійкості Товариства); уникнення ризику (відмова від здійснення певних операцій або припинення ділових відносин, які наражають Товариство на ризик); пом'якшення ризику (здійснення комплексу заходів спрямованих на зменшення ймовірності виникнення ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності Товариства); передавання ризику (передавання Товариством своєї відповідальності за ризик іншим особам за винагороду зі збереженням наявного рівня ризику).

5.4. Процес управління ризиками спрямований на забезпечення отримання Товариством відповідної адекватної винагороди за прийняття ризику, оптимального співвідношення між ризиками і прибутковістю. При цьому Товариство повинно оцінити, які ризики і якою мірою воно може взяти на себе, а також визначити, чи покриває очікувана дохідність відповідний ризик.

5.5. Ступінь ризику вимірюється можливими втратами (збитками), які можуть статися в разі реалізації цього ризику, а також імовірністю, з якою ці втрати можуть відбутися.

Коли ймовірність втрат висока, а розмір їх малий або навпаки – збитки малоймовірні, хоча й оцінюються як значні, то ризик вважається прийнятним. Критичним є ризик, який характеризується втратами, розміри яких перевищують резерви й очікуваний прибуток Товариства, та/або призводить до порушень встановлених чинним законодавством, нормативно-правовими актами НБУ, внутрішніми положеннями обмежень/ нормативних показників у діяльності Товариства.

5.6. Товариство установлює ліміти для суттєвих ризиків, що піддаються як кількісному вимірюванню в повній мірі, так і кількісному вимірюванню в меншій мірі, у межах затвердженого Загальними зборами учасників ризик-апетиту.

5.7. Загальні збори учасників та Дирекція в межах своїх функціональних повноважень переглядають значення лімітів ризиків у разі змін ринкових умов або стратегії Товариства, але не рідше ніж раз на рік. Перегляд здійснюється на підставі пропозицій бізнес-підрозділів Товариства, підрозділів другої лінії захисту.

5.8. Загальні збори учасників мають право делегувати Дирекції Товариства повноваження щодо погодження на здійснення операцій Товариства, що призводять до перевищення лімітів ризиків (авторизованих перевищень), та проводить позачерговий перегляд значень лімітів, якщо авторизовані перевищення або порушення лімітів ризиків є частими або постійними.

5.9. Відділ з управління ризиками та служба комплаєнсу, в межах своїх повноважень, з метою забезпечення ефективності функціонування системи управління ризиками, забезпечують моніторинг та попередження порушень показників ризик-апетиту та лімітів ризику, контролюють наближення показників ризиків до ризик-апетиту та лімітів ризику та ініціюють вжиття заходів для попередження їх порушень, надають Загальним зборам учасників, Дирекції та комітетам інформацію про причини порушення лімітів та інших обмежень ризику та пропозиції щодо заходів для усунення цих порушень.

6. Порядок організації системи управління ризиками

6.1. Товариство створює систему управління ризиками, адекватну його розміру, бізнес-моделі, масштабу діяльності, видам, складності операцій Товариства, яка забезпечує виявлення, вимірювання (оцінку), моніторинг, звітування, контроль та пом'якшення всіх суттєвих ризиків Товариства з метою визначення Товариством величини капіталу, необхідного для покриття всіх суттєвих ризиків, притаманних його діяльності (внутрішнього капіталу).

6.2. В Товаристві впроваджена система управління ризиками, як складова частина системи внутрішнього контролю та корпоративного управління, яка передбачає розподіл обов'язків між структурними підрозділами Товариства із застосуванням моделі трьох ліній захисту, які функціонують в Товаристві відповідно до чинного законодавства, нормативно-правових актів НБУ та внутрішніх нормативних документів з питань управління ризиками.

6.3. Управління ризиками – це процес, за допомогою якого Товариство виявляє (ідентифікує) ризики, проводить оцінку їх величини, здійснює їх моніторинг і контролює свої ризикові позиції, а також враховує взаємозв'язки між різними категоріями (видами) ризиків.

6.4. Система управління ризиками – сукупність належним чином задокументованих і затверджених політик, методик і процедур управління ризиками, які визначають порядок дій, спрямованих на здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях.

6.5. Управління ризиками відбувається на тому рівні Товариства, де ризик виникає, а також за допомогою функцій незалежної перевірки і контролю ризиків – на вищих рівнях управління.

6.6. Процес ризик-менеджменту в Товаристві охоплює всі його структурні рівні - від управлінського рівня (Загальні збори учасників, Дирекція, комітети) до рівня, на якому безпосередньо приймаються та/або генеруються ризики – перша лінія захисту.

6.7. Система управління ризиками Товариства ґрунтується на плані розвитку Товариства, визначеній бізнес-моделі, Стратегії управління ризиками, Декларації схильності до ризиків, окремих політик щодо управління ризиками, а також методик і процедур управління ризиками за видами ризиків, які визначають порядок дій, спрямованих на здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях Товариства.

6.8. Система управління ризиками Товариства забезпечує аналіз ризиків на постійній основі з метою прийняття своєчасних управлінських рішень щодо пом'якшення ризиків та зменшення пов'язаних із ними втрат (збитків).

6.9. Комплексна система ризик-менеджменту Товариства забезпечує:

- прийняття ризиків відповідно до очікувань засновників (учасників) Товариства, Стратегічного плану розвитку Товариства, бізнес-моделі та нормативних вимог;
- поширення в Товаристві єдиного розуміння його корпоративної культури щодо управління ризиками та культури контролю;
- виділення необхідних ресурсів на створення, впровадження та підтримання ефективної, комплексної та збалансованої системи ризик-менеджменту;
- відображення у систематизованій документальній формі організаційної структури і механізмів контролю, відповідний доступ до цих документів учасників процесу управління ризиками в Товаристві;
- уникнення конфлікту інтересів на всіх рівнях Товариства;
- запровадження процедур і заходів запобігання стресовим ситуаціям, які можуть виникнути через певні внутрішні фактори;
- систематичне здійснення аналізу ризиків з метою ідентифікації, оцінки, контролю і моніторингу можливих ризиків;
- належну оцінку ризиків за новими продуктами та значними змінами в діяльності Товариства;

- функціонування підрозділів контролю, які мають відповідні повноваження, ресурси, досвід і корпоративний статус, виключаючи будь-які перешкоди у доступі до потрібної інформації, у формуванні та поданні управлінських звітів за результатами своїх досліджень;
- ефективну діяльність внутрішнього аудиту, незалежної від операційних підрозділів Товариства та підрозділів контролю, і відокремленої від процесів поточного внутрішнього контролю, які входять до складу певних компонентів тих чи інших бізнес-процесів.

6.10. Загальні підходи до управління ризиками Товариства.

Комплекс дій щодо системи управління ризиками Товариства забезпечує досягнення таких цілей:

- ризики є зрозумілими та усвідомлюються всіма працівниками та керівництвом Товариства;
- ризики мають бути в межах, затверджених Загальними зборами учасників показників ризик-апетиту;
- рішення з прийняття ризику відповідають стратегічним завданням діяльності Товариства;
- рішення з прийняття ризику є конкретними і чіткими;
- очікувана дохідність має компенсувати прийнятий ризик;
- розподіл капіталу відповідає розмірам ризиків, на які наражається Товариство;
- стимули для досягнення високих результатів діяльності узгоджуються з встановленим рівнем ризик-апетиту Товариства.

Процес управління ризиками передбачає охоплення всіх видів діяльності Товариства, які впливають на параметри його ризиків та є безперервним процесом аналізу ситуації та оточення, в яких виникають ризики, і прийняття управлінських рішень щодо впливу на самі ризики та/або на рівень уразливості Товариства до таких ризиків.

У Товаристві впроваджено п'ять взаємопов'язаних етапів управління ризиками:

- 1) ідентифікація (виявлення) ризику (усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер);
- 2) вимірювання, аналіз та оцінювання величини ризику;
- 3) моніторинг ризику (здійснення постійного контролю, нагляду, відслідковування рівня ризиків);
- 4) контроль за ризиком та його пом'якшення (здійснення комплексу заходів, спрямованих на зменшення ймовірності виникнення ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності Товариства);
- 5) звітування щодо ризиків.

6.11. Складовими системи управління ризиками Товариства є:

- організаційна структура, яка визначає обов'язки, повноваження та відповідальність осіб щодо управління ризиками;
- культура управління ризиками;
- культура контролю;
- внутрішні документи з питань управління ризиками;
- інформаційна система щодо управління ризиками та звітування;
- інструменти для ефективного управління ризиками.

7. Організаційна структура системи управління ризиками

7.1. Основними суб'єктами організаційної структури системи управління ризиками Товариства є:

- 1) Загальні збори учасників;
- 2) Дирекція;
- 3) Комітети;
- 4) бізнес-підрозділи Товариства (перша лінія захисту);
- 5) відділ з управління ризиками (друга лінія захисту);
- 6) служба комплаєнсу (друга лінія захисту);
- 7) відділ внутрішнього аудиту (третья лінія захисту);
- 8) інші суб'єкти організаційної структури, колегіальні органи Товариства, які в межах своїх повноважень та функцій приймають участь у системі управління ризиками Товариства.

7.2. Функціональні обов'язки, права, повноваження, відповідальність суб'єктів організаційної структури системи управління ризиками закріплені у внутрішніх документах.

7.3. Окремі положення щодо другої лінії захисту:

7.3.1. Загальні збори створюють постійно діючий відділ з управління ризиками та службу комплаєнсу і забезпечують незалежність цих підрозділів.

7.3.2. Загальні збори учасників призначають та звільняють керівника відділу з управління ризиками, який виконує функції головного ризик-менеджера (CRO), керівника служби комплаєнс (CCO), який виконує функції головного комплаєнс-менеджера.

7.3.3. Керівник підрозділу ризик-менеджменту є головною посадовою особою (CRO), відповідальною за управління ризиками, несе відповідальність за діяльність підрозділу з управління ризиками, має право бути присутнім на засіданнях Дирекції, комітетів та інших колегіальних органів, утворених Загальними зборами/Дирекцією, та накладати заборону (вето) на рішення цих органів, та невідкладно інформує Загальні збори про такі рішення. Право вето може бути накладено:

1) на рішення, реалізація яких призведе до порушення встановленого ризик-апетиту / затверджених лімітів / інших обмежень ризику;

2) на рішення, які не відповідають Стратегії управління ризиками, прийнятим практикам управління операційним ризиком;

3) в інших випадках, які можуть бути встановлені Загальними зборами.

7.3.4. Головний комплаєнс-менеджер (ССО) є головною посадовою особою, відповідальною за здійснення контролю за дотримання норм (комплаєнс), яка несе відповідальність за діяльність служби комплаєнсу, має право бути присутньою на засіданнях Дирекції, комітетів та інших колегіальних органів, утворених Загальними зборами/Дирекцією, і накладати заборону (вето) на рішення цих органів, якщо реалізація таких рішень призведе до порушення вимог законодавства, відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство, конфлікту інтересів, а також в інших випадках, які можуть бути встановлені Загальними зборами учасників, та невідкладно інформує Загальні збори учасників про такі рішення.

7.3.5. У разі тимчасової відсутності CRO, його функції та обов'язки у період такої відсутності виконує працівник відділу з управління ризиками відповідно до посадової інструкції згідно з пріоритетністю, встановленою відповідним рішенням Загальних зборів, стосовно тимчасового виконання ним таких обов'язків.

7.3.6. У разі тимчасової відсутності ССО, його функції та обов'язки у період такої відсутності виконує працівник служби комплаєнсу відповідно до посадової інструкції, якщо інше не визначено іншими внутрішніми документами, що затверджені Загальними зборами учасників.

7.3.7. Головний ризик-менеджер (CRO) та головний комплаєнс-менеджер (ССО) у межах визначених повноважень несуть відповідальність за моніторинг ефективності процедур контролю на першій лінії захисту в межах виконання функцій незалежного контролю другої лінії захисту.

8. Культура управління ризиками

8.1. Дирекція з метою дотримання як керівниками так і іншими працівниками Товариства культури управління ризиками створюють необхідну атмосферу (tone at the top) шляхом:

– визначення та дотримання корпоративних цінностей, а також здійснення нагляду за дотриманням таких цінностей;

– забезпечення розуміння як керівниками так і іншими працівниками Товариства їх ролі під час управління ризиками з метою досягнення цілей діяльності Товариства, а також відповідальності за порушення затвердженого рівня ризик-апетиту;

– просування обізнаності щодо ризиків шляхом забезпечення систематичного інформування всіх підрозділів Товариства про стратегію, політику, процедури з управління ризиками та заохочення до вільного обміну інформацією і критичної оцінки прийняття ризиків Товариства;

- ознайомлення всіх працівників Товариства із Кодексом корпоративного управління ТОВ «ФК АКТИВІТИС», а також отримання підтверджень, що керівники та інші працівники Товариства, проінформовані про дисциплінарні санкції або інші дії, які застосовуватимуться до них у разі неприйнятної поведінки/порушення в діяльності Товариства.

8.2. Головний комплаєнс-менеджер (ССО) – посадова особа, відповідальна за здійснення контролю за дотримання норм (комплаєнс) та служба комплаєнсу, з метою дотримання керівниками Товариства та іншими працівниками Товариства корпоративних цінностей, співпрацюють у розробленні та здійсненні контролю за дотриманням:

– Кодексу корпоративного управління ТОВ «ФК АКТИВІТИС», що визначає, у тому числі, норми поведінки для керівників та інших працівників Товариства, норми щодо заборони на здійснення незаконної діяльності, вимоги щодо культури управління ризиками, заходи із запобігання корупційним діям та хабарництву, обмеження щодо дарування та отримання подарунків, норми щодо заборони надання послуг чи консультацій клієнтам та контрагентам, спрямованих на уникнення ними чи їх контрагентами сплати податків або виконання встановлених законодавством України або договірними умовами інших зобов'язань, норми щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, принципи обробки, зберігання та розповсюдження конфіденційної та інсайдерської інформації, норми щодо інформування про порушення вимог Кодексу, тощо;

– Кодексу етичної поведінки працівників ТОВ «ФК АКТИВІТИС» - що визначає, у тому числі, порядок конфіденційного повідомлення про неприйнятну поведінку в Товаристві, факти та ознаки корупції, конфлікту інтересів та шахрайства в Товаристві, враховуючи забезпечення захисту заявників, порядку дослідження випадків неприйнятної поведінки в Товаристві / порушень у діяльності Товариства, інші вимоги.

Товариство проводить регулярне (не рідше одного разу на рік для діючих працівників та під час прийняття на роботу нових працівників) навчання працівників Товариства з питань культури управління ризиками та дотримання Кодексу корпоративного управління ТОВ «ФК АКТИВІТИС», Кодексу етичної поведінки працівників ТОВ "ФК АКТИВІТИС», Положення про таємницю фінансової послуги, комерційну таємницю та конфіденційну інформацію ТОВ «ФК АКТИВІТИС».

9. Звітність про ризики

9.1. Система управління ризиками як складова частина системи внутрішнього контролю та корпоративного управління передбачає, зокрема складання та надання звітності щодо управління ризиками.

9.2. Звітність про ризики містить точну, повну, своєчасну інформацію про ризики, надається Загальним зборам учасників, Дирекції, колегіальним органам та іншим співробітникам Товариства, які приймають рішення, та забезпечує повне розуміння ними ситуації щодо рівня ризиків Товариства для прийняття своєчасних рішень.

9.3. Процедура надання звітів суб'єктам управління ризиками, форми, зміст та періодичність таких звітів щодо суттєвих ризиків, затверджується Загальними зборами учасників.

9.4. Товариство визначає механізми та відповідальних осіб за належне забезпечення обміном інформацією між окремими структурними підрозділами Товариства для ефективної взаємодії (співпраці) на всіх організаційних рівнях.

9.5. Підрозділи Товариства другої лінії захисту готують/ складають звітність щодо ризиків, яка має бути:

9.5.1. точною, вивіреною та достовірно відобразити рівень прийнятого Товариством ризику:

Товариство з метою забезпечення належного аналізу та оцінки ризиків, прийняття своєчасних управлінських рішень щодо мінімізації ризиків здійснює аналіз інформації, що міститься в державних реєстрах, інформаційних системах Товариства та органів державної влади, засобах масової інформації, інших відкритих джерелах. Товариство визначає у відповідних внутрішніх документах порядок виявлення, моніторингу такої інформації та забезпечує своєчасний контроль, вимірювання (оцінювання) збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, використовуючи як власний досвід, так і досвід інших фінансових установ (за наявності);

9.5.2. комплексною:

Звітність щодо ризиків охоплює всі суттєві види ризиків Товариства, містить інформацію про концентрацію ризиків, дотримання встановленого розміру ризик-апетиту та значень лімітів ризику, а також надає перспективну оцінку ризиків з урахуванням впливу майбутніх операцій або стресових змін, а не тільки поточну та історичну;

9.5.3. чіткою, повною, зрозумілою та інформативною:

Звітність про ризики має надавати чітку, повну, зрозумілу, однозначну інформації та бути достатньо вичерпною для прийняття своєчасних управлінських рішень;

9.5.4. періодичною та своєчасною:

Загальні збори учасників, колегіальні органи, Дирекція та інші користувачі звітності щодо ризиків встановлюють періодичність складання та надання управлінської звітності;

9.5.5. поширеною серед користувачів звітності щодо ризиків із забезпеченням конфіденційності.

Загальні збори є головним користувачем звітності щодо ризиків та несуть відповідальність за розроблення вимог до такої звітності.

Дирекція є ключовим користувачем звітності щодо ризиків і також несе відповідальність за розроблення вимог до такої звітності, забезпечує запити та отримання інформації, необхідної для виконання своїх функцій.

9.6. Перелік звітності щодо управління ризиками та періодичність звітування наведено у Додатку №3 до Стратегії та може переглядатися в залежності від внутрішніх потреб Товариства або вимог чинного законодавства.

9.7. Форми звітування щодо ризиків наведено в Додатку №4 до Стратегії. Форми звітування можуть переглядатися в залежності від внутрішніх потреб.

10. Загальні складові управління окремими ризиками в Товаристві

10.1. Загальні підходи до управління кредитним ризиком.

Основними завданнями управління кредитним ризиком Товариства є:

- забезпечення максимального рівня дохідності кредитного портфелю Товариства при прийнятному рівні ризику;
- забезпечення зваженого та оптимального використання кредитних ресурсів;
- розширення клієнтської бази шляхом надання кредитних послуг високої якості;
- збереження високого рівня довіри та поваги клієнтів до Товариства шляхом своєчасного та повного виконання своїх зобов'язань перед акціонерами;
- вкладення коштів у високоякісні активи з метою захисту інтересів акціонерів Товариства;
- надання кредитів на умовах забезпеченості, платності, терміновості, повернення та цільового використання;
- здійснення диверсифікації ризиків шляхом додержання прийняттого рівня концентрації кредитних вкладень на одного боржника/ видів економічної діяльності/інших активів;
- проведення всіх кредитних операцій у відповідності з вимогами діючого законодавства України, нормативних актів Національного банку та внутрішніх документів;
- здійснення належного контролю за операціями з пов'язаними з Товариством особами;
- своєчасне виявлення активів, що потенційно можуть стати непрацюючими (НПА) за допомогою запровадженої системи раннього реагування згідно Положення по роботі з проблемною заборгованістю у ТОВ «ФК АКТИВІТИС».

Основним принципом Кредитної політики Товариства є пріоритет збалансованості прийняттого рівня ризику та дохідністю, у відповідності з яким, незалежно від суми потенційного доходу, проведення кредитної операції не здійснюється, якщо вона супроводжується неприпустимим рівнем ризику.

Загальними критеріями прийнятності кредитування є: прийнятний рівень ризику, доцільність та можливість проведення кредитної операції, за необхідності, визначеної внутрішніми документами – забезпеченість, повернення, строковість, платність, цільова направленість та дотримання лімітів, нормативів при кредитуванні.

Товариство застосовує такі методи управління кредитним ризиком:

- попередження ризику до проведення операції;
- планування рівня ризику через оцінку рівня очікуваних втрат;
- обмеження кредитного ризику шляхом встановлення лімітів;
- формування резервів для покриття можливих втрат за наданими кредитами;

- структурування угод;
- управління достатністю забезпечення угод;
- застосування системи повноважень при прийнятті рішень;
- постійний моніторинг і контроль рівня ризику.

Основні суб'єкти Товариства, які приймають участь в управлінні кредитним ризиком:

- Загальні збори учасників;
- Дирекція;
- Кредитний комітет, Малий кредитний комітет, Комітет по роботі з проблемною заборгованістю;
- Бізнес-підрозділи (Кредитний центр, Проектний офіс);
- Відділ з управління ризиками;
- Підрозділ про роботі з проблемною заборгованістю
- Служба комплаєнсу;
- Юридичне управління;
- Відділ безпеки та охорони;
- інші бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки (перша лінія захисту).

Товариство розробляє та періодично (не рідше одного разу на три роки) переглядає внутрішні документи, що регламентують питання управління кредитним ризиком з метою забезпечення їх ефективності та відповідності рівню ризик-апетиту Товариства до цього ризику.

Детальні підходи до управління кредитним ризиком регламентуються відповідними внутрішніми документами.

10.2. Загальні підходи до управління ризиком ліквідності.

Ліквідність - це здатність Товариства забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань, яка визначається збалансованістю між строками і сумами погашення розміщених активів та строками і сумами виконання зобов'язань Товариства, а також строками та сумами інших джерел і напрямів використання коштів (надання кредитів, інші витрати).

Для своєчасного виконання всіх прийнятих на себе зобов'язань з урахуванням їх обсягів, строковості й валюти платежів, Товариство повинне постійно управляти ліквідністю, підтримуючи її на достатньому рівні, забезпечувати необхідне співвідношення між власними та залученими коштами, формувати оптимальну структуру активів із збільшенням частки високоякісних активів з прийнятним рівнем кредитного ризику для виконання правомірних вимог кредиторів і всіх інших клієнтів.

Метою управління ризиком ліквідності є забезпечення здатності Товариства безумовно і своєчасно виконувати всі свої зобов'язання перед клієнтами і контрагентами як в умовах нормального ведення бізнесу, так і в кризових ситуаціях.

Детальні підходи до управління ризиком ліквідності регламентуються відповідними

внутрішніми документами.

10.3. Загальні підходи до управління процентним ризиком.

Процентний ризик - це уразливість фінансового стану Товариства до несприятливих рухів процентної ставки. Прийняття цього ризику є нормальною частиною фінансової діяльності та може бути джерелом прибутковості. Проте, надмірний ризик може поставати серйозною загрозою фінансовим надходженням та капіталу. Зміни процентної ставки впливають на надходження Товариства через зміну його чистого процентного доходу та рівня інших доходів, чутливих до змін процентної ставки, та операційних витрат. Зміни процентних ставок також впливають на основоположну вартість активів, зобов'язань та позабалансових інструментів Товариства, тому що теперішня вартість майбутніх грошових потоків (та, в деяких випадках, і самі грошові потоки) змінюються, коли змінюється процентна ставка. Відповідно, ефективне управління процентним ризиком, є необхідним компонентом надійності та безпеки Товариства.

Основними цілями управління даним видом ризику є:

- забезпечення відповідності цього виду ризику встановленому рівню ризик-апетиту до цього ризику;
- мінімізація потенційних втрат внаслідок реалізації процентного ризику;
- оптимізація співвідношення ризику і прибутковості.

10.4. Загальні підходи до управління операційним ризиком.

Товариство оцінює операційний ризик з урахуванням його взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні діяльності Товариства. Товариство створює ефективні механізми управління ризиком інформаційно-комунікаційних технологій (далі - ризик ICT) та ризиком інформаційної безпеки, які є частиною системи управління операційним ризиком Товариства з урахуванням впливу на інші ризики, притаманні діяльності Товариства. Оцінка ризику ICT та ризику інформаційної безпеки, у якості складової операційного ризику, здійснюється за допомогою інструментів, визначених для оцінки операційного ризику із зазначеною для цих інструментів періодичністю, або за допомогою інших інструментів, визначених у внутрішніх документах, не рідше одного разу на рік. Оцінка ризику ICT та ризику інформаційної безпеки окремо включається до регулярної звітності з питань операційного ризику.

Товариство передбачає управління операційним ризиком як безперервний процес.

Товариство створює та веде базу внутрішніх подій операційного/комплаєнс ризику та базу подій ризику ICT та ризику інформаційної безпеки, здійснює аналіз накопичених у ній даних. Події з бази подій ризику ICT та ризику інформаційної безпеки, що підпадають під критерії звітування операційного ризику, відносяться до бази подій операційного/комплаєнс ризику.

В залежності від профілю операційного ризику Товариство може використовувати такі методи управління операційним ризиком:

- Тестування існуючих продуктів/процесів/ресурсів (в тому числі IT-ресурсів) з позиції чутливості до негативного впливу факторів операційного ризику і впроваджуваних/стратегічних процесів/продуктів/ресурсів;
- Пошук найкращих управлінських рішень (best practices). У зв'язку з недостатнім розвитком кількісної оцінки ризику за допомогою якісних підходів до оцінки можна визначити «слабкі» місця процесу і впровадити кращі методи оптимізації або контролю (наприклад, «подвійної пари очей»);

- Ухвалення видів ризиків Колегіальним органом;
- Лімітування ризику. Встановлення граничних значень ризику, а також затвердження лімітів відповідальності для прийняття рішень;
- Страхування ризику;
- Передача/трансфер ризику, передача ризикових процесів на аутсорсінг;
- Формування резервів для компенсації непередбачених збитків від операційних ризиків;
- Уникнення ризику за допомогою скасування ризикованих операцій, процесів, продуктів, систем або відмова від укладення Контракту з неблагонадійним контрагентом;
- Контроль якості та своєчасності виконання договірних зобов'язань третьою стороною, посилення договірних зобов'язань третьої сторони або пошук альтернативних Контрагентів (якщо даний Контрагент не є монополістом);
- Регулярний внутрішній контроль та аудит. Внутрішній контроль - це інструмент превентивних дій, а не констатації фактів минулих подій.

У Товаристві створені ефективні механізми управління інформаційним ризиком, який є невід'ємною частиною управління операційним ризиком Товариства з урахуванням його впливу на інші ризики, які властиві Товариству.

Цілі Товариства стосовно інформаційного ризику це проведення заходів, які спрямовані на мінімізацію виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів внаслідок виникнення внутрішніх і зовнішніх подій відносно інформаційних систем Товариства і інших інформаційних ресурсів, використовуваних для досягнення цілей Товариства, недостатності внутрішнього контролю або неадекватного або помилкового внутрішній процесу банку у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

Інформаційний ризик може зробити істотний вплив на досягнення цілей Товариства:

- стратегічних цілей: рівень автоматизації і діджиталізації, зростання об'ємів бізнесу і відповідність цьому зростанню потужностей ІТ.
- операційних цілей: ІТ-системи повинні гарантувати швидкість, безпеку, своєчасність обробки операцій Товариства і забезпечувати функціональність процесів за рахунок їх автоматизації.
- комплаєнс цілей: відповідність ІТ-архітектури і ІТ-сервісів вимогам законодавства України.
- інформаційних цілей: забезпечення захисту інформації і чітке розмежування доступів до неї залежно від рівня і виду користувача.

Товариство розробляє та періодично переглядає (не рідше одного разу на три роки) внутрішні документи з управління операційним ризиком з метою забезпечення їх ефективності та відповідності рівню ризик-апетиту до цього ризику.

Детальні підходи до управління операційним ризиком Товариства регламентуються відповідними внутрішніми документами.

10.5. Загальні підходи до управління комплаєнс-ризиком.

Товариство забезпечує своєчасне виявлення та вимірювання комплаєнс-ризиків з метою дотримання цього ризику встановленому рівню ризик-апетиту та іншим встановленим обмеженням.

Система управління комплаєнс ризиками Товариства є складовою загальної Системи управління ризиками.

Цілями Товариства в реалізації системи управління комплаєнс ризиком є:

- запобігання збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів,
- або втрат репутації внаслідок невиконання Товариством вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції або мінімізація впливу зазначених негативних факторів на Товариство;
- забезпечення дотримання вимог внутрішніх нормативних і розпорядчих документів Товариства;
- забезпечення належного управління ситуаціями конфлікту інтересів: недопущення зловживанням даними ситуаціями, мінімізація наслідків від реалізації подій, пов'язаних з конфліктом інтересів;
- забезпечення виконання вимог з корпоративної етики в т.ч. сумлінного інформування власників (акціонерів) та їх уповноважених осіб щодо ключових напрямів діяльності Товариства, справедливого ставлення до клієнтів і забезпечення сумлінного підходу при їх консультуванні.

Для виконання цілей функціонування системи управління комплаєнс ризиками в Товаристві реалізуються такі активності:

- контроль за дотриманням норм законодавства, внутрішніх нормативних документів і відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство;
- моніторинг змін законодавства та відповідних стандартів професійних об'єднань, оцінка впливу таких змін на процеси і процедури, контроль за здійсненням відповідних змін у внутрішніх документах;
- контроль за комплаєнс-ризиком, що виникає у взаємовідносинах Товариства з клієнтами та контрагентами, з метою запобігання участі та/або використання Товариства в незаконних операціях;
- управління ризиками, пов'язаними з конфліктом інтересів(в тому числі конфлікту інтересів між керівниками Товариства та суб'єктом оціночної діяльності);
- контроль за дотриманням норм щодо своєчасності та достовірності надання фінансової та статистичної звітності;
- контроль дотримання вимог відносно захисту персональних даних відповідно до законодавства України;
- надання роз'яснень, консультацій керівникам Товариства на їх запити з питань контролю за дотриманням Товариством законодавства України та відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство;

- навчання працівників на предмет дотримання норм законодавства, відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство, культури управління ризиками, враховуючи кодекс поведінки (етики);
- виявлення, вимір, моніторинг, контроль, формування звітності, пом'якшення комплаєнс ризику;
- контроль за відповідністю процесів з управління проблемними активами законодавству України та внутрішніх документів;
- підготовка висновків по комплаєнс ризику, притаманного новим продуктам і суттєвих змін в діяльності Товариства;
- підготовка висновків відносно комплаєнс-ризикау для ухвалення кредитних рішень відносно кредитів пов'язаним з Товариством особам;
- контроль за дотриманням Товариством норм щодо визначення переліку пов'язаних з Товариством осіб для забезпечення цілісності та повноти процесу ідентифікації пов'язаних з Товариством осіб і контролю за операціями з ними;
- обчислення профілю комплаєнс-ризикау.

11. Заключні положення

11.1. Стратегія набуває чинності з дати її затвердження Загальними зборами учасників. Зміни та доповнення до Стратегії вносяться шляхом викладення Стратегії у новій редакції та її затвердження Загальними зборами учасників. Прийняття нової редакції Стратегії автоматично призводить до припинення дії попередньої редакції документу.

11.2. Перегляд цієї Стратегії здійснюється на постійній основі, не рідше одного разу на три роки, а також у разі зміни законодавчих, нормативно-правових актів НБУ та внутрішніх документів Товариства, змін у організаційній структурі Товариства та інше.

11.3. Стратегія доводиться до відома усіх структурних підрозділів Товариства. Відповідальність та контроль за доведенням змісту Стратегії до відома виконавців та впровадження в роботу викладених принципів покладається на керівників структурних підрозділів Товариства.

11.4. Внутрішні документи Товариства з питань управління ризиками розробляються з урахуванням вимог цієї Стратегії та не повинні суперечити їй.

Додаток 1**Ієрархія внутрішніх документів Товариства щодо управління ризиками**

На рис.1 наведено ієрархію внутрішніх документів Товариства щодо управління ризиками.

Основними (найвищими в ієрархії документів з управління ризиками) документами Товариства щодо управління ризиками є Декларація схильності до ризиків та Стратегія управління ризиками.

Під час складання плану розвитку Товариства враховується величина ризик-апетиту, визначена в Декларації схильності до ризиків, засади та вимоги Стратегії управління ризиками, бізнес-модель, а також інші внутрішні документи Товариства, що впроваджуються з метою формування та підвищення культури управління ризиками.

Політики управління ризиками є наступним рівнем в ієрархії внутрішніх документів Товариства щодо управління ризиками.

Політики специфікуються за видами ризиків, розробляються з урахуванням Декларації схильності до ризиків, Стратегії управління ризиками, плану розвитку/ бізнес-моделі Товариства.

Стратегія управління ризиками разом із політиками управління ризиками Товариства визначають:

- основні цілі управління ризиками;
- перелік суттєвих видів ризиків, що притаманні діяльності Товариства;
- принципи та порядок організації процесу управління ризиками;
- порядок і терміни надання суб'єктам управління ризиками управлінської звітності про ризики;
- тощо.

Положення, плани, програми, порядки та методики управління ризиками формують найнижчий рівень в ієрархії внутрішніх документів Товариства щодо управління ризиками. При цьому, документи нижчого рівня є найбільш деталізованими документами, які містять детальний опис щодо виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення суттєвих видів ризиків, порядок управління суттєвими видами ризиків, процедури відновлення діяльності, забезпечення безперервної діяльності, джерела інформації та перелік припущень, що застосовуються при оцінці ризиків, порядок обміну інформацією між учасниками процесу управління ризиками та інше.

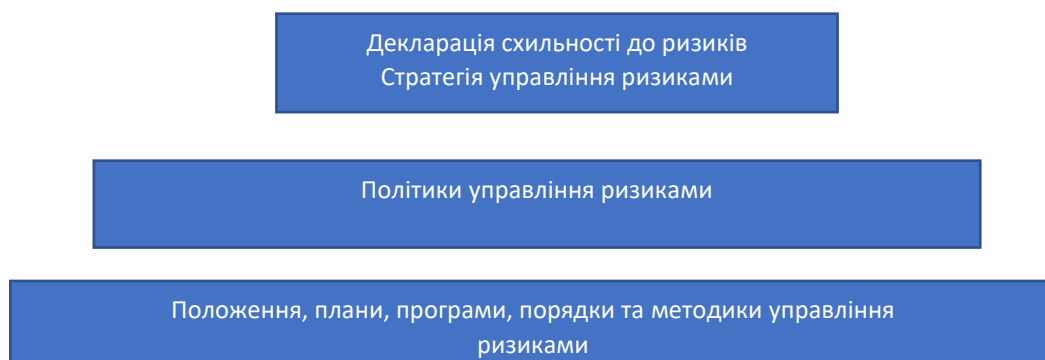

Рис.1. Ієрархія внутрішніх документів щодо управління ризиками

Додаток 2

Перелік видів ризиків, види операцій та категорії клієнтів, які їх генерують

Вид ризику	Вид операцій	Категорії клієнтів
Кредитний ризик	Всі активні операції: усі види кредитних операцій, кошти на рахунках в банках, дебіторська заборгованість, у тому числі дебіторська заборгованість за господарською діяльністю, інші активні операції, уключаючи нараховані за всіма цими операціями доходи	- клієнти малого та середнього бізнесу - корпоративні клієнти - фізичні особи-підприємці - банки
Ризик ліквідності	Операції клієнтів, які генерують зовнішні надходження	Всі клієнти, які мають кредитну заборгованість перед Товариством
Процентний ризик	Операції з чутливими до зміни процентними активами та зобов'язаннями	- Кредитні операції з клієнтами, які містять процентну ставку - Інвестори, які придбали облігації Товариства
Операційний ризик	Всі види операцій	Працівники, контрагенти, клієнти,
Комплаєнс-ризик	Всі види операцій	Працівники Товариства
Ризик у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом	Всі операції які проводяться в рамках надання фінансових послуг	Клієнти з незрозумілими джерелами доходів
Екологічні та соціальні ризики	Кредити для проектів із високим впливом на екологію	Компанії, що працюють у видобувній галузі. Агропромислові підприємства з ризиком забруднення довкілля.

Перелік звітності щодо управління ризиками *

Підрозділ, який готує/складає управлінську звітність	Вид звіту	Отримувачі управлінської звітності		
		Загальні збори акціонерів	Дирекція	Комітет з управління ризиками
1	2	3	4	5
Відділ з управління ризиками	Рівень сформованих резервів під очікувані кредитні збитки відповідно до вимог МСФЗ	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Інформація щодо концентрації кредитів у портфелі (розмір та якість портфеля кредитів у розрізі кількості днів прострочення боргу)	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Концентрація, в розрізі кредитних продуктів	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Непрацюючі активи	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Прощення/списання та робота зі списаними активами	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Концентрація за строками виконання зобов'язань	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Ризик концентрації на операції з пов'язаними особами або групою пов'язаних осіб	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Звіт про заставне майно	Щоквартально	Щомісячно	
Відділ з управління ризиками	Повідомлення щодо оцінки кредитного ризику (при виявленні порушення ліміту або значного підвищення рівня кредитного ризику (наближення до встановлених значень лімітів)	не пізніше наступного робочого дня	не пізніше наступного робочого дня	
Відділ з управління ризиками	Повідомлення у разі виявлення значної події ОР або при значному підвищенні рівня ОР	не пізніше наступного робочого дня	не пізніше наступного робочого дня	не пізніше наступного робочого дня
Відділ з управління ризиками	Узагальнені дані подій операційного ризику, накопичені у базі внутрішніх подій операційного ризику, аналіз їх динаміки у порівнянні з попередніми періодами;	щоквартально	щоквартально	щоквартально
Служба комплаєнс	функціонування системи комплаєнс - контролю та комплаєнс -ризиків	щоквартально	щоквартально	

* Зазначена інформація, періодичність, зміст звітів та одержувачі не є вичерпними та сталими, і можуть змінюватись/доповнюватись в залежності від вимог чинного законодавства, внутрішніх документів, які діють на дату проведення операцій.

Форми звітування щодо ризиків

Додаток_4_Форми
звітування.xls

ПОГОДЖЕНО:

Генеральний директор

Павло МАТІЯШ

Начальник Юридичного управління

Василь ПЕЛЕПЕЦЬКИЙ

Начальник Служби комплаєнс

Інна ЗАВАДСЬКА

Начальник відділу з управління ризиками

Артур ШИШКІН